

“Mijn kennis is uit een boekje, zijn kennis uit ervaring. En eigenlijk kan het één niet zonder het ander.

Bovenstaande uitspraak van Henk de Wit, uitvoerend professional uit het wijkteam, over de samenwerking met Remi Postelmans, ervaringsdeskundige bij Ervaring in Huis, is tekenend voor de ingezette lijn in Rotterdam Rijnmond. Het is precies dat, waar we in de aanpak huiselijk geweld naar toe zouden moeten willen. Een situatie waarin professionele hulpverleners samenwerken met huishoudens én ervaringsdeskundigen, als uitgangspunt.

Bij de aanpak van huiselijk geweld is systeemgericht werken essentieel. Er is inzicht en aandacht nodig om ieders rol in de onveilige situatie te duiden om te kunnen werken aan een oplossing. “In veel gevallen zijn beide partijen zowel pleger als slachtoffer. Het geweld komt voort uit de dynamiek tussen beiden. Het aanwijzen van één pleger en één slachtoffer doet dan geen recht aan de situatie en is niet helpend voor een oplossing”. Mieke van Meeteren, teamleider van Ervaring in Huis doelt hiermee op de noodzaak van een systeemgerichte aanpak waarbij gewerkt wordt met alle leden van het huishouden die een rol spelen in de onveiligheid die is ontstaan. Mieke: “Soms houdt een slachtoffer de onveilige situatie bedoeld of onbedoeld lang in stand. Uit angst, schaamte of omdat hij/zij denkt dat het normaal is.

Daarom is het zo helpend als alle leden van het huishouden ondersteund worden in het begrijpen van hun eigen rol in het geweld en eigen aandeel in het vinden van een oplossing.” Het systeemgericht^[1] werken in de aanpak huiselijk geweld, blijkt in de praktijk nog best lastig. Investeren in de behoeften van de pleger is niet makkelijk. Want als mens en professionals zijn we tegen geweld. En dus veroordelen we bewust of onbewust de veroorzaker hiervan. We oordelen, keuren af, sluiten buiten. Plegers krijgen weliswaar, in tegenstelling tot jaren geleden, vaker een (vorm van) hulpaanbod, maar gaan hier vaak niet op in. Het betrekken van het perspectief van de pleger bij het stoppen van geweld, blijft daarmee vaak onderbelicht. Het is goed als professionals leren verder te kijken. Met meer compassie te kijken naar wat helpend

is. Het gedrag te veroordelen, maar niet de persoon. Ervaringsdeskundigen, voormalig plegers, kunnen dit vanuit hun eigen afgelegde reis, vaak beter. En, zij kunnen helpen om te vertalen tussen pleger en professional.

Verschil maken

In de afgelopen jaren is met de oprichting van Ervaring in Huis, actief ingezet op het benutten van het cliëntperspectief bij het stoppen van geweld. Bestuurder van Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond Ernie van Dooren hecht eraan de waarde van deze beweging doorlopend te onderschrijven: “Bij VTRR zijn we trots op de ontwikkeling van Ervaring in Huis; een professionele club mensen die echt het verschil kunnen maken in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Met hun eigen ervaringen weten zij heel goed de

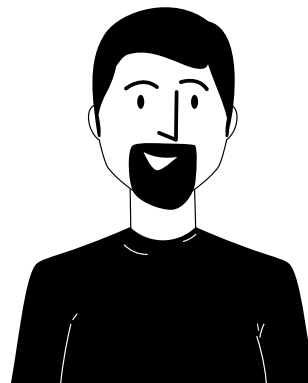
verbinding te leggen tussen het gevoel van slachtoffers en plegers aan de ene kant en de wereld van hulpverleners, die te maken hebben met wachtlijsten, protocollen en structuren, aan de andere kant. Ook van de andere samenwerkingspartners in de aanpak, weet ik dat zij Ervaring in Huis graag inzetten. Niet alleen in casuïstiek maar ook om (strategisch) beleid te verrijken.”

Leren van ervaringsdeskundigen

Vanuit de samenwerking binnen het strategisch en tactisch platform Huise-lijk Geweld is ook een Lerend Netwerk Pleger perspectief ontstaan. Door de leerervaringen van Ervaring in Huis en de samenwerking met de focus op de pleger, hebben de netwerkpartners nut en noodzaak van het cliëntperspectief veel beter leren kennen en waarderen. Zo leren hulpverleners veel over plegers, van voormalig plegers. Bijvoorbeeld dat plegers zelf vaak slachtoffers waren, en soms nog zijn. Vanuit dit perspectief leert men anders kijken naar wat de pleger nodig heeft om het destructieve gedrag te doorbreken/stoppen. Daarmee zijn hulpverleners beter in staat een substantiële bijdrage te leveren aan de oplossing van het probleem. Waardevol. Want zo leerde men in de hulpverleningspraktijk dat vertragen om aansluiting te vinden, juist eerder voor een passende uitkomst zorgt. Mieke van Meeteren: *“Door een pleger te helpen, help je niet alleen het huidige slachtoffer, maar kun je*

ook toekomstige slachtoffers voorkomen en de intergenerationele overdracht een halt toe roepen.”

Het inzetten van een ervaringsdeskundige, voormalig pleger, heeft in veel casuïstiek inmiddels mooie resultaten opgeleverd^[2]. Dankzij het evalueren van de inzet van ervaringsdeskundigheid op verschillende casussen in de regio, kunnen we de meerwaarde van deze aanvullende kennisbron steeds beter duiden. Zowel voor de pleger als voor het slachtoffer én de professional(s).

Het verhaal van Arjan, 45 jaar.

Rock Bottom

Een dieptepunt. Zo beschrijft Arjan het moment in zijn leven toen hij in een politiecel werd gezet. Vlak nadat hij was verhoord en er foto's van zijn gezicht waren gemaakt. Een paar dagen eerder had hij een heftige ruzie met zijn vriendin.

Arjan is midden 40 als hij na een gestrand huwelijk en een roerige periode, een nieuwe liefde ontmoet. Zijn drie kinderen, ziet hij dan al ruim een jaar niet meer. Met zijn familie had hij geen band meer sinds hij verliefd werd op zijn ex-vrouw, omdat zij een getinte huidskleur heeft. Arjan bouwde een leven alleen op. Startte een eenmanszaak en ontmoette nieuwe mensen. Waaronder Eva.

Arjan is gek op haar. Zij heeft na een vervellende relatie behoefte aan aandacht en geborgenheid en Arjan heeft het gevoel haar met liefde te kunnen redden. Een half jaar delen ze lief en leed. En een woning. Tot hij erachter komt dat ze, als hij werkt, hun bed met anderen deelt.

“Toen sloegen de stoppen door. Het was niet de eerste relatie waarin ik werd bedrogen. Het raakte al het oud zeer wat ik nog had. Ik sloeg haar op haar gezicht en vond dat ze dat verdiende. Daarna werd ik voor mijn gevoel alleen maar gezien en behandeld als een misdadiger.” Arjan raakte in rap tempo in grote problemen. Hij kreeg te kampen met veel angsten die in zijn jeugd waren ontstaan, die hij lang had weggestopt. Mishandeling door zijn ouders, afgewezen worden door zijn familie, het verliezen van elke vorm van netwerk. Arjan had niemand om op terug te vallen, wist niet meer wat hij met zichzelf aan moest en werd suïcidaal. Na een crisisopname werd hij door maatschappelijk werk aangemeld bij de supportgroep van Ervaring

in Huis, onder leiding van Remi. Remi, zet zijn ervaring en kennis als voormalig pleger, sinds zijn herstel (2016) in als ervaringsdeskundige voor onder andere Ervaring in Huis.

Ervaring in Huis

Naast succesvolle supportgroepen voor slachtoffers, heeft Ervaring in Huis ook supportgroepen voor voormalig plegers. Hierin is ruimte voor ongeveer 10 deelnemers die zichzelf kunnen melden, of kunnen worden verwezen door alle professionals uit de regio. Naast de samenwerkingspartners als Filomena, Slachtofferhulp Nederland en de jeugdbescherming, kunnen ook huisartsen (praktijkondersteuners), of scholen cliënten doorsturen naar de supportgroep. Uit de praktijk blijkt dat ook cliënten die uit huis geplaatst worden als gevolg van een tijdelijk huisverbod^[3] veel baat kunnen hebben bij een gang naar de supportgroep. De groepsdynamiek blijkt een belangrijk werkzaam element in de weg naar herstel.

De plegers wisselen uit met, en leren van elkaar. *“In de groep vinden ze erkenning, herkenning, een (nieuw) netwerk en soms zelfs zichzelf na lange tijd weer terug”,* aldus Remi. En dat is volgens de groepsleider niet meer dan logisch. *“We spreken gewoon dezelfde taal. Ik focus in gesprekken op hoe het voor de persoon zelf is. Los van het geweld. Maar ben wel helder over wat wel/niet kan en over mijn meldplicht. Ook bewezen is nodig voor herstel. Dus we*

sporten en werken aan ons eigen gedrag maar hebben ook gewoon een beetje lol met elkaar. Ze steunen elkaar en groeien met elkaar.”

En dat maakte voor Arjan, een groot verschil. Na een donkere tijd kwam er met het vinden van zijn plek in de supportgroep, een nieuw netwerk en langzaam weer wat licht en rust in zijn leven.

Erkenning

Remi kan aansluiten bij de belevingswereld en daardoor de juiste dingen zeggen en doen. Hij gebruikt zijn eigen ervaring, zijn kennis en de reis naar herstel, om te vertalen tussen de hulpverlener en de pleger^[4]. Arjan: *“Bij Remi had ik voor het eerst het gevoel dat*

Het geweld is niet oké, maar daar kunnen we wel wat mee.

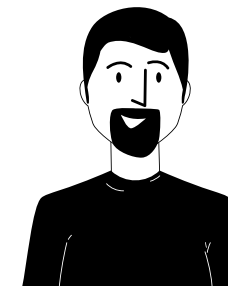
Remi, ervaringsdeskundige voormalig pleger van geweld.

er echt naar me geluisterd werd. Toen ik hem leerde kennen dacht ik, jij hebt in mijn schoenen gestaan! Jij hebt hier ook gestaan en jij helpt nu anderen. Dat helpt bij het vertrouwen dat ik dat ook kan. Hij en de groep hebben mij lichter gemaakt. Door hem kon ik terug naar mijn eigen leven, en hoefde ik niet in de wereld van een misdadiger te blijven. Ik help nu ook anderen uit de groep door ze naar de Herstelacademie^[5] te brengen”.

“De pleger krijgt erkenning en herkenning van een ervaringsdeskundige die je als andere professional niet kunt evenaren”, aldus Mieke. En dit is een belangrijk punt. Eén die veel professionals in de ketenaanpak van huiselijk geweld inmiddels op waarde schatten.

Laagdrempelig

Annette van Dam, intensief casemanager bij Filomena, werkte met Remi samen in een casus waarin een recidiverend pleger alle hulp en contact weigerde. Alle betrokken hulpverleners waren door dit gedrag afgehaakt. Annette, die de jonge vader kende van eerdere incidenten, zocht de samenwerking op met Remi. *“Een gok, want de jongen weigerde mijn telefoontjes dus ik had het niet met hem kunnen overleggen.”* Maar het bleek een gouden greep. Remi wist contact te maken en de jongen kwam naar een gesprek. *“Toen ik zag hoe aandachtig hij luisterde naar het levensverhaal van Remi, wist ik dat het zou kunnen werken. En dat deed het.*

Hij en de groep hebben mij lichter gemaakt.

Arjan

We maken nu echt grote stappen in dit gezin. Het is echt winst voor alle betrokkenen.”

De jongen had een klik met Remi, die letterlijk en figuurlijk een voorbeeldfunctie vervult. *“De ervaringsdeskundige helpt plegers te laten inzien waar ze zelf verantwoordelijk voor zijn en verantwoordelijkheid voor kunnen nemen. Ze accepteren dat veel beter van een ervaringsdeskundige dan van ons. En dat maakt ook, dat ik dat deel kan loslaten en ik me meer kan focussen op het slachtoffer. Dat is prettig in een zeer complexe casus als deze, en komt hierdoor ook de veiligheid^[6] ten goede.”*, aldus Annette.

Vertrouwen groeit langzaam

Jaimy van Weren, casemanager vanuit team Tijdelijk Huisverbod van Veilig Thuis heeft ook goede ervaringen met het samenwerken met een ervaringsdeskundige in het

“Als er iets is dat heeft gewerkt, is het de inzet van ervaringsdeskundigen!”

Geeske Hoogenboezem,
projectleider Toekomstscenario
kind- en gezinsbescherming.

korte maar hevige traject rondom het tijdelijk huisverbod. “Het is de laagdrempeligheid waarmee de ervaringsdeskundige het contact met de pleger aan kan gaan. Dat contact moet niet, dat mag. Ze kunnen eens bellen, een luisterend oor bieden of gaan sporten. Desnoods in de avond. Hierdoor kan de motivatie voor hulp rustig groeien. Dat contact, die tijd kan ik binnen mijn takenpakket en caseload simpelweg niet bieden. De samenwerking met een ervaringskundige heeft dus echt een meerwaarde. Voor zowel de pleger als voor mij.”

Wat Jaimy hier benoemt sluit naadloos aan bij wat Arjan beschrijft over het moment dat hij in die cel zit. Compleet overrompeld door

de situatie. Niet zo gek dat de motivatie voor hulp er op dat moment misschien nog even niet is, omdat andere emoties overheersen. Remi: “Ze zijn verdrietig, boos en bang. Daar kan je niet aan voorbij gaan door een protocol af te gaan draaien.” Hiermee doelt Remi erop dat plegers, vaak in moeilijke termen, wordt gewezen op allerlei ‘moetjes’. En dat er van hen wordt verwacht dat ze direct allerlei ingewikkelde, confronterende (soms prijzige) stappen zetten naar hulp. “Daarom mogen ze bij ons altijd komen, ook later. Maar ze moeten wél zelf willen.”

Samenwerking in de proeftuinen

Het inzetten van ervaringsdeskundigen, meer specifiek voormalig plegers van geweld, maakt voor huidige plegers een wezenlijk verschil. Met die wetenschap heeft Geeske Hoogenboezem, projectleider Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming in Rotterdam Rijnmond, de inzet van ervaringsdeskundigen dan ook geborgd in de proeftuin. In de praktijk leren uitvoerend professionals, ervaringsdeskundigen en beleidsmakers belangrijke lessen. Over dat een vast gezicht een wereld van verschil maakt bij het aansluiten bij de client. Dat de verbinding bepaalt hoe kansrijk een samenwerking met een systeem is. En over slachtofferschap van plegers, nu of in het verleden.

“En dat biedt perspectief op wat zij nodig hebben om gewelddadig gedrag te stoppen.

Hierdoor lukt het binnen de proeftuin elke dag een beetje beter om er sneller bij te zijn en passend te interveniëren”, aldus Geeske.

Van deelnemer naar voorbeeld

Remi is trots op Arjan en wat hij heeft bereikt: “Hij is 9 maanden na zijn eerste bijeenkomst van de supportgroep, een voorbeeld voor veel anderen. Zet zich belangeloos in voor anderen. Ondanks dat hij er nog niet is, heeft hij veelbelovende stappen naar herstel gezet.”

Dat Arjan en de professionals hun positieve ervaringen nu delen over het werken met ervaringsdeskundigen vindt Remi nodig en mooi. “Ik ben blij dat er meer aandacht voor komt. We kunnen met elkaar het verschil maken voor alle betrokkenen in een onveilige situatie. Dat heeft te maken met grondhouding, werkervaring, en wat je meebrengt als mens.”

Universele behoeften

Een tip die Remi graag deelt voor alle professionals die werken met huishoudens in onveilige situaties: “Je hoeft geen ervaringsdeskundige te zijn om aan te sluiten. We hebben allemaal universele behoeften: veiligheid, verbinding en van meerwaarde zijn. Ga voor jezelf na wanneer jij iets meemaakte dat je ontwrichtte. Het gevoel dat je had. Was je bang, boos, intens verdrietig? Ga daarnaar terug om te snappen dat je client vanuit dát gevoel nu een proces naar verandering aangaat. Dat helpt om aan te sluiten bij je

cliënt en met elkaar een realistische vervolgstap in dat proces te kunnen zetten.”

Eindnoten

- 1 www.movisie.nl/artikel/systeemgericht-werken-ex-partnergeweld
- 2 Evaluatie Ervaring in Huis: werken met ervaringsdeskundigen huiselijk geweld en kindermishandeling, IVO, onderzoek naar welzijn, zorg en verslaving (2022).
- 3 www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/huisverbod-en-straft
- 4 Brugfunctie tussen de leefwereld en de systeemwereld
- 5 deherstelacademie.nl/deherstelacademie/
- 6 Kwaliteit van veiligheidsafspraken

NB: Deze story focust zich op het inzetten van ervaringsdeskundigen, meer specifiek voormalig veroorzakers van partnergeweld dat voortvloeit uit systeemdynamiek. De werkzame elementen genoemd in deze story gaan niet over intieme terreur of dwingend de controle, waarbij het geweld vooral eenzijdig is.

Werkzame elementen van de inzet van ervaringsdeskundigen voormalig plegers

Voor de cliënt

- + Laagdrempelig toegang: niet moeten maar mogen
- + (H)erkenning
- + Vertalen van ingewikkelde materie (over en weer)
- + Toegang tot een veilige supportgroep – gelijkgestemden
- + Toegang tot (een nieuw) netwerk
- + Ook gezien als mens in plaats van alleen als dader
- + Vinger aan de pols contact

Voor de professional

- + Er is voor beide systeemleden ondersteuning en dus aandacht voor ieders rol in de situatie
- + Samenwerken met ervaringsdeskundige is toegang tot een extra kennisbron (die je niet uit de boeken kan halen)
- + Ervaringsdeskundige kan (meer) investeren in aansluiting met de pleger
- + Dit levert tijd en energie op die besteed kan worden aan andere zaken in relatie tot het gezamenlijke doel
- + Ervaringsdeskundige kan de pleger meer (h)erkenning bieden vanuit ervaring
- + Vertalen tussen systeemwereld en leefwereld

Contact

Meer weten over Ervaring in Huis? Neem contact met ons op!

- + Stuur een mail naar contact@ervaringinhuis.nl
- + Bel naar teamleider Mieke van Meeteren: 06 39 88 31 10
- + Volg ons voor de laatste nieuws op Instagram of LinkedIn.

Meer weten over Ervaring In Huis?

ervaringinhuis.nl

hgleerwerkplaats.1sociaaldomein.nl